

Budapest Székesfőváros szignetpályázatáról.
Végh Gusztáv terve.

kötet illusztrációs anyaga aránylag igen szerény, sőt egyoldalú. Kizárólag festett díszletterveket látunk, de egyetlen fotográfia-reprodukción sem, mely bemutatná a Tragédia képeit a magyar színpadon különböző időpontokban, jeles rendezők beállításában. Ugyanaz a pontos regisztrálás, mely a szövegben megnyilvánul, elmaradt a képanyagban, mely pedig, ha párhuzamosan haladt volna a szöveggel, nagyban fokozta volna a mű értékét és egykori képeslapokból vagy a Nemzeti Színház képgyűjteményéből kis fáradsággal összeállítható lett volna.

R. K.

HATVAN ESZTENDŐ. 1873—1933. A Hungária-Nyomda R. T. kiadványa. Elegáns, tipográfiai szempontból is nagyon szépen kiállított kis könyv. Hatvan eredményes, szorgalmas munkával eltöltött esztendő rövid összefoglalását tartalmazza. Hatvan esztendővel ezelőtt alapította Bródy Zsigmond a Hungária Nyomdat a Neues Pester Journal kapcsán s a Hungária Nyomda azóta készült kiadványai ékesen bizonyítják, mennyire kinőtt akkori feladatköréből. — Bárczy István, Lyka Károly, Kner Imre, Mikszáth Kálmán és dr. Bródy Lajos kitűnő cikkeit a gondosan összeválogatott képanyag és K. Lukács Kató rajzai kitűnően illusztrálják. Szép nyomás és gondos kiállítás dícsérik még a Hungária Nyomdának ezt a művészi kiállítású kiadványát.

GEORGE BUDAY: BOOK OF BALLADS. Gyoma, 1933. A Szegedre menekült kolozsvári egyetemi hallgatók többirányú kulturális mozgalmak sorából legtöbbit köszönhetünk a tanyai kutatásainak, a néprajzi gyűjtéseiknek és a Fialok Művészeti Kollégiuma megalapításának. Évek hosszú sora óta folytatott munkálkodásokról és jeles tevékenységeikről több sikeres kiadványban számoltak be idáig. Kiadványukat a közönség mindenkor szívesen vette s csakhamar szeretetbe fogadta. A hivatalos elismerés sem késett soká, mert a szegedi Havi Boldogasszony-búcsúról készült metszetsorozatukat a Bibliophil Társulat kitüntetésben is részesítette.

E sikerek ösztökölték a szegedi Fialok Művészeti Kollégiumát arra, hogy legjelesebb mesterüknek, Buday Györgynek eddigi működéséről és tevékenységéről nagyobb beszámolóban lépjen a közönség elé.

Buday György a Balladák Könyvében foglalta össze és adja művészetének szintézisét. Az angol nyelvű publikáció világosan elárulja, hogy beszámolója már nem csupán a magyar közönségnek szól, hanem az egyetemes művészet porondján is igyekszik azzal babérokat szerezni. Buday György művészetét jól ismerjük s becsüljük. Kis Kalendárium illusztrációi s könyvdíszei, fametszetei megragadták s megkapták a magyar műszeretők szívét, mert valóban bájosan és ügyesen tudja közvetíteni a magyar tanyavilág és alföldi népünk romantikáját, romlanságát, fájalmát és sokszor tragikus elesettségét. Ez a folklorisztikus zamat és levegő újszerűséget adott műveinek s ez nyitotta meg az olvasók és a művészetrajongók szívét. De most, midőn az alföldi magyarság naiv világánál tovább is igyekszik menni s nagyobb feladatokba vágja a fejszéjét, — a nagyra való hivatottság mellett — látni, hogy fametsző művésze még nem véglegesen megoldott. Tömörkényi és Móra műveiből legnemzetibb kincseink közé soroljuk az alföldi tanyavilág Halbör Főrgeteg Jánosait és Vizenjáró Andrásait. Budaynál a magyar rög egyszerű fiai egész más ábrázolásban jelennek meg: révült, szomorú figurák, a művész szinte keresi a döbbenetést.

Buday nagy invenciójú művész, formakifejezései pazar gazdagságban nyilvánulnak meg. Kétségtelen, hogy szorgalmas munkával és továbbképzéssel művészeink jelesei sorába emelkedik.

• PÁLYÁZATOK •

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS SZIGNETPÁLYÁZATA. Ritkán nyílik alkalom fenntartás nélkül kedvezően írni pályázatokról, mert azok kírása egyrészt, eredménye másrészt rendszerint a legnagyobb csalódást okozza. Így tehát különös öröm Budapest Székesfőváros szignetpályázatával foglalkozni, mert ez a pályázat példaadó minden tekintetben. Ez a pályázat legékesebb bizonyítéka annak a gyakran hangoztatott ténynek, hogy zava-

Budapest Székesfőváros szignetpályázatáról.
Hj. Richter Aladár terve.

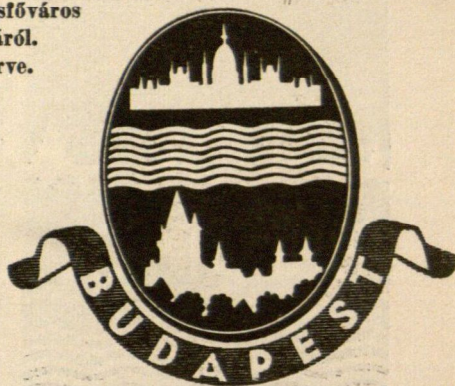
rosan kiírt pályázatok eredménytelensége nem a művészeti felkészültség hiányán múlik, hanem a kiírókon. A nem kellő gonddal körülírt pályázatok csak eredménytelenek lehetnek, mert nincs az a legkiválóbb művész, ki helyes művészi választ adjon egy zavarosan feltett kérdésre.

Ez a pályázat úgy kiírásának kiválóan megfogalmazott pontjaival, a művészi munkáért nyújtott kellő ellenszolgáltatással és zsűrijének megközelíthetetlen pártatlanságával alkalmas volt arra, hogy felélessze a pályázatban való részvételi kedvet legjobb művészeinkben is és az eredmény fényesen igazolta a kiírók eljárását.

Mi volt a feladat? Szó szerint idézem itt a művészekhez intézett pályázati felszólítás idevágó részét, hogy mindazok, kik pályázatot szándékoznak valaha is kiírni, a világos kiírás mintapéldáját olvashassák!

„Minden propaganda-tevékenységnél elsőrangú szerepet játszanak az olyan állandó jelvények (közhasználatú szóval szignetek), melyek a hirdető fél nevének vagy névbetűinek közlése mellett annak valamilyen jellemző tulajdonságát tömören és kifejezően jelenítik meg és ezzel azt visszatérően az emlékezetbe idézik. Városok idegenforgalmi propagandájukban ezt ügyesen kihasználták és valamely jellemző épület sommás képével, egy jellegzetes részlet összefoglaló ábrájával meg-megújuló emlékképpé keltésére alkalmas jelvényt alkottak, mely, rendszeresen alkalmazva, sokféle felhasználásban kapja meg a szemlélő figyelmét s juttatja az illető helyet újból és újból eszébe. Budapest székesfőváros is több ízben érezhette már hiányát egy ilyen jelvénynek, ami azonban eddig nem állott rendelkezésére. Most, kísérletképpen, zártkörű pályázat útján kívánjuk egy, az előadott célnak megfelelő, művészi tekintetben elsőrangú jelvénytervet megszerezni. A jelvény helyes megoldásának feltételei egyrészt nagy tömörség szembeötlő érdekesség és kifejezőkészség, másrészt előkelő nyugalom, tetszetős összkép és könnyű nyomdai előállítás. A jelvényben Budapest névnek szerepelnie kell. Egyébként a jelvény megoldása a művész szabadságában áll, kívánatosnak látszik azonban a székesfőváros képéből valamely jellegzetes vonás

Budapest Székesfőváros
szignetpályázatáról.
Kner Albert terve.

kiragadása és a jelvényen — a célnak és az előadásmódnak megfelelő átdolgozásban — való felhasználása. Ez a jellegzetes vonás első sorban a d u n a i, különleges fekvés hangsúlyozása lehet, természetesen inkább jelképes, vagy stilizált formában. A részletek visszaadása helyett nagyvonalú összefoglalás, — ábrázoló természetkép helyett a tényleges adottságoknak a benyomás fővonásaira szorítókozó jelzése, — tudatos elhagyás és kiemelés a vezető szempontok a tervek elkészítésénél.“

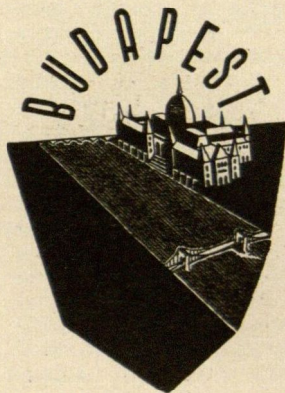
Ezek voltak a művészi célkitűzések. Az anyagi rész nyugati üzleti morált tükröz. A zártkörű pályázaton névszerint felhívott tizennégy művész mind egyike 150 pengő munkadíjmegettérítésben részesült, míg a díjnyertes szignetet külön 300 pengővel honorálták.

A pályázaton betűrendben a következő művészek vettek részt: Bortnyik Sándor, Csemiczky Tihamér, Dallos Hanna, Csabai Ékes Lajos, Haranghy Jenő, Jaschik Álmos, Kaesz Gyula, Kner Albert, Kozma Lajos, Lesznai Anna, Nemes György, Reiter László ifj. Richter Aladár és Végh Gusztáv.

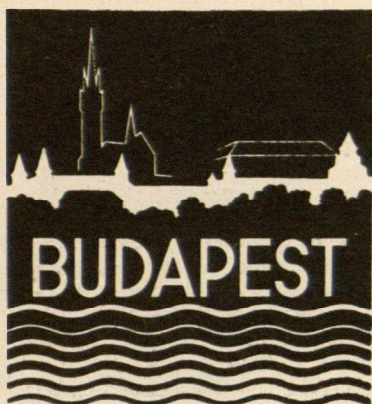
A beérkezett tervek közül a zsűri a díjat egyhangúlag K o z m a L a j o s n a k ítélte. Ez az ítélet mindenütt a legjobb fogadtatásban részesült. Kozma Lajos grafikai munkásságában igen jelentős teret foglal el a szignet és talán egyetlen grafikusművészünk sem foglalkozott oly behatóan az alkalmazott grafikának ezen ágával, mint Kozma. Szignet-könyve (Kner-kiadás, 1925), mely 50 szignetjét foglalja magában, az ő sokoldalúságának ékes bizonyítéka. Budapest szignetje oldotta meg leg-tökéletesebben a kitévő feladatot és egyszerűségében, nagy kifejezőerejével, zártságával leg-alkalmasabb arra, hogy a székesfőváros minden nyomtatványán elfoglalja méltó helyét és szolgálja mindjobban fejlődő idegenforgalmunkat. R. K.

AZ EX-LIBRIS-PÁLYAZAT EREDMÉNYE. Alábbiakban számolunk be a Magyar Könyvbarátok Diariumának társulatunk útján kiírt ex-libris-pályázatának eredményéről.

A pályázatra, amely 1933. évi december hó 1-én járt le, 58-an küldöttek be összesen 348 darab pályamunkát. A társulat bíráló bizottsága a sok sikerült terv közül a következőknek adta ki a pályá-

Budapest Székesfőváros
szignetpályázatáról.
Csabai Ékes Lajos terve.

Budapest
Székesfőváros
szignet-
pályázatáról.
Bortnyik Sándor
terve.

díjakat: 20—20 pengőt nyertek Szücs Pál „Közös I.” és „Közös II.” jellegű tervei, Tálós Gyula „Hímés” jellegű terve, Petry Béla „Virágzás” jellegű terve és Örkényi István „HÓ—BÁ” jellegű terve. Ezenkívül a Magyar Könyvbarátok Diariuma 10—10 pengőért megvásárolta Szimán Imre „Az ő nevében” jellegű 2 darab tervét, ifj. MakkJózsef „Könyvbarát” jellegű tervét és Gombár András „Y” jellegű 2 darab tervét.

A díjat nyert tervek a Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Kossuth Lajos utcai könyvesboltjában kerültek bemutatásra.

• T Á R S U L A T I • • K Ö Z L E M É N Y E K •

SZABLYA JÁNOS BÉCSI ELŐADÁSA. A magyar iparművészet és háziipar számára igen értékes propaganda volt az az előadás, amelyet társulatunk ügyvezető elnöke, Szablya János tartott a bécsi Magyar Gazdasági és Társadalmi Egyesületben annak meghívására, f. évi január hó 25-én „A magyar iparművészet és háziipar kulturális és gazdasági jelentősége” címen.

Az előadótermet zsúfolásig megtöltő előkelő közönség körében az osztrák kormány képviselőjében megjelent dr. Rannischer miniszteri tanácsos, dr. Nelky Jenő magyar követ és meghatalmazott miniszter képviselőjében dr. Garzuly Béla követségi titkár, a bécsi Iparművészeti Iskola képviselőjében Ankerr professzor, Lux Vilmos, a bécsi magyar idegenforgalmi iroda igazgatója, továbbá sok művész és újságíró.

Az 50 vetített képpel kísért előadásnak bevezető részében az előadó a magyar iparművészet és háziipar fejlődéséről történelmi áttekintést adott, azt a nehéz, de szép kulturális feladatkört hangsúlyozván, amelyet a magyarság ezer esztendő óta tölt be a kelet és nyugat közé ékelve. Szent István, Mátyás király, Mária Terézia korának magasértékű iparművészeti és az ősi háziipari emlékek, színdús erőforrásaiból sok értékes alkotás

adódott. A főtörekvés még az újabb kozmopolitikus irányzatok mellett is arra irányul, hogy a nemzeti jellel megóvassék. A magyar népművészet és háziipar olyan tüneményesen szép alkotásokkal rendelkezik, hogy azok hasonló kvalitásban másutt alig lelhetők fel. Modern iparművészetünk és háziiparunk törekvéseinek ismertetése után kitért még azokra a nagyjelentőségű működési eredményekre, amelyeket az Országos M. Kir. Iparművészeti Múzeum és az Országos M. Kir. Iparművészeti Iskola ért el. Végül azokról az eredményes gyakorlati intézkedésekről számolt be, amelyeket a magyar iparművészet és háziipar fellendítésére dr. Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter megbízásából hajtott végre az Országos Magyar Iparművészeti Társulat és előadását azzal fejezte be, hogy „Minden nép legmaradandóbb ténye az a munkásság, amelyet saját nemzeti kultúrája és az egyetemes emberi kultúra érdekében fejt ki!”

Az érdekes előadást a nagyszámú közönség zajos tapsal jutalmazta. A vendéglátó egyesület nevében dr. Forbáth Léo elnök, az osztrák kereskedelmi minisztérium nevében dr. Rannischer miniszteri tanácsos mondott az előadónak meleg köszönetet.

A TÁRSULATUNK KEBELÉBEN FOLYTATOTT MUNKA fontosabb eseményeiről az alábbiakban számolunk be.

1933 november hó 6-án az igazgatóság tartott ülést Seenger Béla elnöklésével, amelyen Schober József, Seenger Béla, Szablya János, Végh Gyula és Deák István mérnök vettek részt. Seenger Béla elnök üdvözölte a megjelenteket és az ülést megnyitotta. Deák István mérnök ismertette a háziipari ügyeket. Jelentést tett a kapuvári kiszállásról, ismertette Vrana Erzsébet jelentését és tapasztalatait a bari kiállításról, valamint jelentést tett a legutóbbi szakmai értekezletekről. Elnök határozati-lag mondotta ki, hogy az igazgatóság a jelentést egyhangúlag tudomásul veszi és elfogadja. Ezután Szablya János ügyv. alelnök ismertette a kaposvári kiállítás megnyitását, amelyen a társulat tagjai mintegy negyvenen vettek részt. A kiállítás, amely igen jól sikerült, a kaposvári polgármester, dr. Vétek György nyitotta meg. Elnökünk József Ferenc főherceg ő fensége is leutazott a megnyitásra és magas megelégedését fejezte ki a kiállítás felett. A kiállítást Zrinszky József okl. építő iparművész tervezte és rendezte. Az igazgatóság a jelentést egyhangúlag tudomásul vette és elfogadta. Schober József, a gazdasági bizottság elnöke a záró pengők ügyében tett jelentést és ismertette az erre vonatkozó tervezetet. Kérte, hogy ő és Szablya János bizassanak meg a tervezet végleges kidolgozásával. Az igazgatóság ehhez hozzájárult. Elnök javaslatára az igazgatóság a M. K. Külkereskedelmi Hivatal propagandabizottságába Szablya János ügyvezető alelnököt delegálta tagul. Végh Gyula bejelentette, hogy az Iparművészeti Múzeum helyiségeit, amelyekben a társulat tavasszal kiállítást szándékozik rendezni, márciusban 2 hétre kiadta már. Javasolja, hogy a társulat egyezzen meg az illetőkkel. Tudomásul szolgál